

ת"ד 5285/07/13 - מדינת ישראל נגד אליהו הרשקוביץ

בית משפט השלום לתעבורה בחדרה

ת"ד 5285-07-13 מדינת ישראל נ' הרשקוביץ
תיק חיצוני: 11-535/2012

בפני	כבוד השופטת טל תדמור-זמיר
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	אליהו הרשקוביץ

החלטה

עניינה של החלטה זו - בקשת המאשימה לקבל כראיה מטעמה הודעתו של נחבל בתאונת דרכים (להלן: "האמרה"), אשר היה אמור להעיד בתיק דנן, ברם הלך לעולמו טרם הגיע מועד שמיעת עדותו (להלן: "המנוח").

1. העובדות הצריכות לענין

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום בו נטען כי ביום 11.1.12 בסמוך לשעה 15:30, נהג הנאשם רכב פרטי והתקרב לצומת כפר קרע, בו מסומן לרוחב הכביש מעבר חציה מרומזר להולכי רגל. אותה שעה, חצה המנוח את הכביש במעבר החציה, ברם הנאשם, אשר נהג בקלות ראש, לא אפשר לו להשלים החציה בבטחה, פגע בו וגרם לו חבלה של ממש שהתבטאה בשברים בשוק ימין, בצלעות ובדימום מוחי. המנוח אף עבר החיאה, לרבות מכת חשמל במהלך אשפוזו.

הנאשם כפר בעובדות כתב האישום, התיק נקבע לשמיעת ראיות ולאחר שמיעת כל עדי התביעה, ביקש ב"כ המאשימה להגיש אמרתו של המנוח, אשר נפטר בחודש פברואר 2014, בהתאם לסעיף 10(1) לפקודת הראיות.

ב"כ הנאשם התנגד להגשת ההודעה ושני טעמים להתנגדות בפיו: האחד - תאונת דרכים אינה מהווה "מעשה אלימות" ומשכך סעיף 10 כלל לא חל בענייננו. השני - האמרה לא נגבתה בסמיכות לתאונה, שכן לא הייתה כל מניעה לחקור את הנפגע קודם לכן ולכן לא מתקיימים התנאים לקבלתה.

2. דיון

סעיף 10 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: "הפקודה") קובע:

"עדות על אמרה שאמר אדם שנעשה בו, לפי הטענה, מעשה אלימות, והאמרה נוגעת לאותו מעשה או לנסיבות - לואי שלו, תהא קבילה אף אם האדם שאמר אותה אינו נוכח כעד ואף אין להביאו למשפט משום שהוא נפטר או תשוש או חולה או נעדר מן הארץ, ובלבד שנתקיימה באותה אמרה אחת מאלה:

(1) היא נאמרה בשעת מעשה האלימות, או בסמוך לאחריו, או לאחר שהיתה לו ההזדמנות הראשונה להתאונן עליו;

(2) היא נוגעת למעשה האלימות לפי סדר האירועים עד כדי היותה חוליה בשלשלת הנסיבות הקשורות במישרין לביצוע העבירה;

(3) היא נאמרה בשעה שהוא היה גוסס, או האמין שהוא גוסס, בעקבו של מעשה האלימות".

עיינו הרואות כי ראשית יש להכריע בשאלה האם עסקין ב"מעשה אלימות", קרי, האם תאונת דרכים הינה "מעשה אלימות" כמשמעו בסעיף. אך אם יקבע כי כך הוא, תישאל השאלה האם התקיימו תנאי הסעיף באופן המצדיק קבלת האמרה, אם לאו.

אבחן את השאלות על פי סדרן.

2.1 האם תאונת דרכים מהווה "מעשה אלימות"?

נקבע זה מכבר בפסיקה, כי עבירה של גרם מוות ברשלנות היא עבירה הנכנסת לקטגוריה של חבלת גוף או אלימות ואני סבורה כי הדברים יפים גם כאשר עסקין בתאונת דרכים אשר לא הביאה למותו של אדם, אלא אך לפגיעה בו.

בספרו של יעקב קדמי, על הראיות (חלק שני, 2009) (להלן: "קדמי") בעמ' 620, צוין כי המבחן להיותה של עבירה עבירת חבלה או אלימות הוא תוצאתי, לאמור - כל עבירה שתוצאתה פגיעה בגוף, גם אם אין מדובר בחבלה מכוונת אלא בחבלה שנגרמה ברשלנות.

קביעה זו עולה בקנה אחד עם הפרשנות שנתן בית-המשפט העליון למושג "אלימות" בהקשר ראיתי, לפיה גם מעשה רשלנות הינו בגדר "אלימות", מאחר שתוצאתו היא פגיעה פיסית בקורבן (ראה פסק דין של כבוד השופט זוסמן בע"פ 64/55 היועץ המשפטי לממשלה נ' וולפוביץ (12.5.55)).

לפיכך אני קובעת כי תאונת הדרכים מושא כתב האישום מהווה "מעשה אלימות".

2.2 האם מתקיימים התנאים הקבועים בסעיף 10(1) לפקודה?

בענייננו, הצדדים לא התייחסו לשאלת תחולת הפתיח של סעיף 10 לפקודה ומשכך, אצא מנקודת הנחה כי על יסודות

אלה לא קמה מחלוקת וכי האמרה אכן נוגעת למעשה האלימות, קרי, לתאונה או לנסיבות לוואי שלה.

עתה אבחן האם האמרה עומדת בתנאיו של ס"ק (1) לסעיף 10 לפקודה, הוא הסעיף הרלבנטי לענייננו.

כאמור לעיל, המחוקק מאפשר לקבל אמרה של עד אף אם הוא אינו מעיד בבית המשפט, בתנאי שהאמרה נאמרה בשעת מעשה האלימות, או בסמוך לאחריו, או לאחר שהיתה לעד הזדמנות ראשונה להתאונן עליו.

הפסיקה בישראל הכירה בקבילותה של אמרת נפטר, כחריג לכלל הפוסל עדות מפי השמועה, בנסיבות בהן קיימת מידה גבוהה של הסתברות בדבר נכונות העובדות הנכללות באמרה (ראה לעניין זה קדמי, בעמ' 573). הטעם לקבילות האמרה נעוץ בקיומה של "זיקה מקשרת" בין מעשה האלימות לבין האמרה, אשר יש בה לסלק את החשש שמא האמרה כוזבת. זיקה כזו יכולה, על פי טיבה, להתקיים רק מקום שיש "סמיכות זמנים" בין מעשה האלימות לבין האמרה, באופן שהאמרה נעשית תחת השפעתו של מעשה האלימות, על מנת למנוע את החשש שמא העד הושפע שלא לומר אמת (ראו קדמי בעמודים 619-623 וכן ע"פ 171/81 פטוסי נ' מדינת ישראל (26.11.81)).

בית המשפט העליון הסביר זאת יפה בע"פ 3737/91 חיר נ' מדינת ישראל (14.5.92):

"ההנחות המונחות ביסודה של הוראת החוק האמורה הן בעיקרן אלה: ראשית, העד אינו משקר בהשמיעו אימרה, על אתר, המתייחסת למעשה האלימות שבוצע כלפיו זה עתה. שנית, יש עניין לציבור בשמירה על כל שריד או הוכחה, כאשר לאור הנסיבות אין מקום לחשוד שהם כוזבים (ראה דברי השופט חשין בע"פ 16/49, ... בעמ' 572, שהתייחסו אומנם לנסיבות בהן דן סעיף 10(3), אך הישימות בשינויים הנובעים מן העניין גם לנסיבות בהן דן סעיף 10(1); ראה גם: י. קדמי, על הראיות (דיוון, תשנ"א, 316))."

בחינת המועדים בענייננו מלמדת כי תאונת הדרכים התרחשה ביום 11.1.12, המנוח אושפז לאחר מכן ושוחרר ביום 31.1.12 (7/ת) והודעתו נגבתה אך ביום 17.5.12, קרי, בחלוף ארבעה חודשים מיום התאונה.

ב"כ המאשימה טען כי האמרה נמסרה בהזדמנות הראשונה בה יכול היה הנפגע למוסרה, ברם לא השמיע טענות או טעמים בגינם לא ניתן היה לזמן את המנוח למסור הודעה קודם למועד גבייתה בפועל.

עיון בפסיקת הערכאות הדיוניות, לרבות בפסקי הדין אליהם הפנה ב"כ הנאשם, מלמד כי השאלה אימתי האמרה תחשב כאמרה שניתנה "בסמוך לאחר" מעשה האלימות, תלויה בנסיבות הספציפיות של המקרה.

כך למשל בת"ד (נצ') 6682-08-11 מדינת ישראל נ' פורטל (2.11.14), אליו הפנה ב"כ הנאשם, קבע בית המשפט

כי אמרה שנגבתה 3 חודשים לאחר התרחשות התאונה, מנתקת את דרישת הספונטאניות באופן מוחלט, מעלה חשש בדבר האותנטיות שלה ולכן אין לקבלה כראיה.

בת"ד (ת"א) 10188/08 **מדינת ישראל נ' נבון** (8.6.10) קבע בית המשפט כי אמרת הנפגעת, שנמסרה למחרת יום התרחשות התאונה, אינה מקיימת את הוראות סעיף 10(1) לפקודת הראיות מקום שלא ניתנה ב"הזדמנות הראשונה". על הכרעת דינו המרשיעה של בית המשפט הוגש ערעור ובית המשפט המחוזי אמנם קיבל את הערעור, ברם אישר את החלטת השופט קמא באשר לאי קבלת האמרה (ראה עפ"ת (מחוזי ת"א) 40922-03-12 **נבון נ' מדינת ישראל** (5.4.12)).

אם להקיש מהאמור לענייננו, אזי סבורה אני כי מקום בו האמרה נגבתה בחלוף ארבעה חודשים מיום התרחשות התאונה, מבלי שניתן הסבר להשתהות בגבייתה ומבלי שנטען כי הייתה מניעה לגבותה קודם לכן, נשמט הבסיס תחת ההנחה כי מדובר בדברים ספונטאניים ואותנטיים. הדעת נותנת שבמהלך 4 חודשים, בהם היה המנוח מצוי בטיפולים כתוצאה מהתאונה, הוא דיבר עם אחרים על האירוע, יכול היה לחשוב עליו ולשחזר את נסיבותיו שוב ושוב ובכך להפוך האמרה מאמרה ספונטאנית לאמרה מחושבת.

אדגיש כי בית המשפט אינו מביע התייחסות או דעה באשר לאמיתות או אי אמיתות תוכן האמרה, אלא שלדידי, בנסיבות הקיימות עומדת להגנה זכות לגיטימית להעמיד את גרסת המנוח במבחן של חקירה נגדית והתרשמות בפני בית המשפט, זכות זו, בנסיבות האובייקטיביות שנוצרו, נמנעה ממנה.

איני מתעלמת מהמגמה בדבר המעבר משיקולי קבילות לשיקולי משקל, ואולם בנסיבות הפרטניות בתיק זה דומני שאין מנוס מלקבוע כי מחסום הקבילות גבוה דיו מכדי להיעתר לבקשת המאשימה.

לאור שפורט, אני דוחה את בקשת המאשימה להגיש את הודעת המנוח.

המזכירות תשלח לצדדים העתק ההחלטה.

ניתנה היום, כ"ג חשוון תשע"ו, 05 נובמבר 2015, בהעדר הצדדים.

חתימה